

А. М. Гриненко, канд. екон. наук, доцент кафедри
управління персоналом

ВИКОРИСТАННЯ ТРЕНІНГІВ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ «СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА»

Перехід вищої школи до вимог Болонської декларації вимагає перебудови форм та змісту занять з дисциплін теоретичного та прикладного характеру. Особливу роль у системі цих змін належить дисциплінам магістерської підготовки. Підготовка магістрів вимагає знань теорії з елементами творчого та критичного аналізу різних шкіл, авторів та поглядів. Ця теоретична база являє собою остов або «скелет» знань, які слугують для побудови тренінгових завдань, необхідних для формування практичних навичок, знань та вмінь. Проте, як відомо, остання, тобто практична сторона, є багато в чому недоліком в системі підготовки вищої школи, так як багато в чому носить елементи радянської системи навчання. Рівень теоретичної підготовки наша вища школа дає на належному рівні, починаючи з першого курсу. Але ця система і методологія підготовки продовжується до магістерського рівня включно. І якщо вітчизняна вища школа дає більш сильнішу теоретичну підготовку, то, нажаль, формування практичних навичок, необхідних у майбутній професійній діяльності нашим випускникам, значно відстає по якості від рівня теоретичної підготовки. Зарубіжна вища школа, зокрема, умови Болонської декларації вимагають як якісної теоретичної, так і практичної підготовки фахівців для народногосподарської практики. Серед інструментаріїв, які дозволяють підвищити якість формування практичних навичок, вмінь слід назвати кейси, ділові ситуації, ділові ігри, тренінги.

В циклі дисциплін магістерської підготовки по спеціальності «Управління персоналом та економіка праці» (магістерська програма «Менеджмент персоналу») вагоме місце посідає «Соціальна політика». Як видно з рис. 1 специфіка цієї дисципліни полягає в тому, що вона має в своїй структурі як суто теоретичний розділ, так і практичний. Останній полягає в організації соціального захисту різних категорій громадян суспільства, включаючи різні інститути, механізми та взаємодію самих суб'єктів соціальної політики.

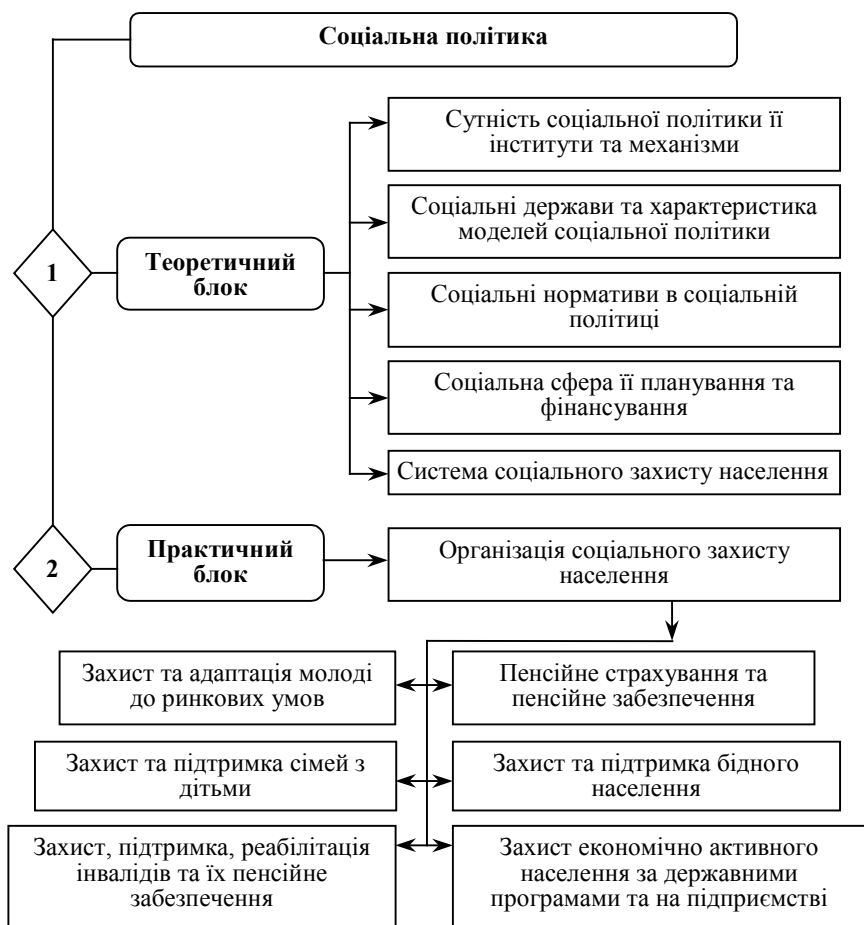

Рис. 1. Структурна схема дисципліни «Соціальна політика»

Для формування у студентів, майбутніх магістрів, практичних навичок щодо організації форм захисту громадян, включаючи зайнятих, безробітних, пенсіонерів, інвалідів молоді, сімей з дітьми тощо, необхідно побудувати систему тренінгових завдань, які б допомогли сформуванню і закріпленню практичних навичок у студентів. Ці завдання розроблені на кафедрі «Управління персоналом та економіка праці» і вже пройшли часткову апробацію при читанні дисципліни «Соціальна політика» студентам денної, заочної та вечірньої форм навчання. Сутність їх полягає в тому, що вони побудовані на законодавчій базі щодо соціального захисту

різних категорій верств населення, а також на конкретних прикладах, взятих з практики діяльності Міністерства праці та соціальної політики України, у структурі якого, згідно з договором про співробітництво від 15 червня 2000 р. створено філіал кафедри «Управління персоналом». Слід зазначити, що ці завдання змінюються відповідно зі змінами законодавчої бази та умов соціально-економічного розвитку народного господарства України. Суть цих завдань полягає в тому, що студенти, користуючись доступною законодавчою базою і нормативно інструктивною інформацією, мають вирішити питання і прийняти рішення щодо, наприклад, розрахунку рівня допомоги безробітним, розмірів кредитів на відкриття власної справи, розмірів компенсації працюючим при травмах, розмірів допомоги сім'ям з дітьми, розмірів пенсій за віком, по інвалідності, в зв'язку з втратою годувальника тощо. Як показала практика, такі форми активізації навчального процесу допомагають і закріпити теоретичні знання, і сформувати практичні навички у студентів. До того ж, слід згадати сам факт розширення правового кругозору та вміння користуватись законами та нормативними документами. Останнє дуже важливе для українського суспільства, Конституція якого в першій статті проголосила, що «Україна є суверенна і незалежна, демократична, *соціальна, правова держава*».

Л. М. Грущенко, ст. викл. кафедри
психології та педагогіки

ВПРОВАДЖЕННЯ ІНОВАЦІЙНИХ ЛЕКЦІЙ У НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС: ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ

Провідним методом навчальної роботи у вищій школі, як відомо, є лекція. Процес навчання на лекції характеризується спільною діяльністю викладача і студентів. Саме від якості такої взаємодії залежить ефективність навчально-пізнавальної діяльності студентів. Лекція у вищих закладах освіти зараз є чи не найпоширенішим об'єктом критики. В публіцистичних і наукових працях можна знайти довгий перелік принципових вад цієї традиційної форми інформаційно-виховного впливу викладача на студента.

Проблеми лекційного вузівського викладання багатогранні, адже одне лише визнання провідної ролі лекції не забезпечує автоматично такої її ролі в навчальному процесі. Для того, щоб лекція